

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Świętokrzyska Delegatura w Kielcach

DKI.411.8.2.2026

Pan
Andrzej Mazur
Dyrektor Zespołu Szkolno-Przedszkolnego
w Kielcach
ul. Barwinek 31, 25-113 Kielce

Wystąpienie pokontrolne

R/25/004

**Przygotowanie wybranych szkół z terenu
województwa świętokrzyskiego do zagrożeń
powstałych w wyniku konfliktu zbrojnego**

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana

Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 1 w Kielcach, ul. Barwinek 31, 25-113 Kielce (dalej: Zespół).

Kierownik jednostki kontrolowanej

Andrzej Mazur, Dyrektor Zespołu (dalej: Dyrektor) od 1 stycznia 2020 r.

Zakres przedmiotowy kontroli

1. Realizacja działań mających na celu ochronę dzieci i młodzieży szkolnej przed możliwymi do przewidzenia zagrożeniami związanymi z wybuchem konfliktu zbrojnego.
2. Współpraca z innymi instytucjami zajmującymi się sprawami bezpieczeństwa.

Okres objęty kontrolą

Lata szkolne 2024/2025-2025/2026 (do czasu zakończenia kontroli) z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, mających związek z ustaleniami dotyczącymi okresu objętego kontrolą.

Podstawa prawna podjęcia kontroli

Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹

Jednostka przeprowadzająca kontrolę

Najwyższa Izba Kontroli Świętokrzyska Delegatura w Kielcach

Kontroler

Arkadiusz Pawlik, specjalista kontroli państwowej, upoważnienia do kontroli nr LKI/119/2025 z 26 listopada 2025 r. i nr DKl/10/2026 z 7 stycznia 2026 r.

(akta kontroli str. 1-4)

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, ze zm.; dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

W Zespole Szkolno-Przedszkolnym podejmowano działania mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom, uczniom i pracownikom w przypadku zagrożeń, w tym także powstałych w wyniku konfliktu zbrojnego, formułując stosowne zasady postępowania w takich sytuacjach. Zaniechano jednak ich ćwiczenia, a w efekcie także aktualizacji przyjętych procedur na podstawie doświadczeń zebranych podczas praktycznych symulacji postępowania w czasie zagrożeń. Zespół współpracował z innymi instytucjami zajmującymi się sprawami bezpieczeństwa, w celu zapewnienia szkoleń dla dzieci, uczniów, nauczycieli i pozostałych pracowników w zakresie ochrony ludności i obrony cywilnej.

W Zespole opracowano procedury bezpieczeństwa. Trzy z nich dotyczyły zasad przeprowadzenia ewakuacji uczniów i pracowników z budynku (*Procedura postępowania w przypadku konieczności podjęcia ewakuacji, Procedura ewakuacji na wypadek pożaru oraz Scenariusz próbnej ewakuacji*). Procedury te nie były jednak ze sobą spójne, np. w sposób sprzeczny określono w nich sygnały alarmowe, co nie służyło dobremu przygotowaniu do działań, a w razie wystąpienia realnego zagrożenia mogło prowadzić do poważnych komplikacji. W okresie objętym kontrolą dwukrotnie przeprowadzono ćwiczenia z próbnej ewakuacji, każdorazowo informując o tym Komendanta Miejskiego Państwowej Straży Pożarnej (PSP). Wyniki tych ćwiczeń nie zostały wykorzystane do aktualizacji/ujednolicenia obowiązujących w Zespole procedur ewakuacyjnych. Od grudnia 2023 r. Dyrektor wprowadził *Procedurę postępowania w sytuacji konfliktu zbrojnego, w tym ataku z powietrza* (opracowaną przez nauczycieli, bez udziału lub nawet konsultacji ze strony ekspertów zewnętrznych), która obejmowała m.in. sposób ogłoszenia alarmu, zasady postępowania oraz wyznaczone strefy schronienia w budynku³. Ustalone w niej zasady postępowania nie mogłyby być jednak w pełni przydatne, gdyż nie określono kilku istotnych elementów, w tym m.in. zasad relokacji uczniów i nauczycieli do wyznaczonych stref. Dyrektor nie zapewnił przeprowadzania ćwiczeń z zastosowania ww. *Procedury*, pomimo że założono wykonywanie takich prób co najmniej dwa razy w roku szkolnym. W Zespole corocznie dokonywano kontroli zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do Zespołu, a Dyrektor informował o wynikach tych kontroli organ prowadzący.

Dyrektor nawiązał współpracę z PSP, Strażą Miejską, 10 Świątokrzyską Brygadą Obrony Terytorialnej oraz Stowarzyszeniem Kombatantów Misji Pokojowych ONZ Koło nr 9 w Kielcach w celu zapewnienia wsparcia w procesie kształtowania postaw proobronnych uczniów i nauczycieli.

W roku 2025 w Zespole przeprowadzono, z udziałem ekspertów zewnętrznych, wiele prelekcji i zajęć praktycznych w tym zakresie. W grudniu 2025 r. (w czasie kontroli NIK) zorganizowano również szkolenie obejmujące treści z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej, w którym uczestniczyli nauczyciele i pracownicy Zespołu. Dyrektor zapewniał też pracownikom możliwość aktualizacji wiedzy i umiejętności dotyczących udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej.

W pięciu klasach, których dokumentację objęto szczegółową analizą, włączano do realizowanych programów nauczania tematykę ochrony ludności i obrony cywilnej. Zagadnienia te realizowano również w ramach zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną albo ocenę negatywną. Jeśli nie zostały spełnione warunki do sformułowania oceny pozytywnej bądź negatywnej, Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę w formie opisowej.

³ Rozumiane jako bezpieczne pomieszczenia bez okien lub części budynku znajdujące się w podpiwniczeniu.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁴ kontrolowanej działalności

1. Realizacja działań mających na celu ochronę dzieci i młodzieży szkolnej przed możliwymi do przewidzenia zagrożeniami związanymi z wybuchem konfliktu zbrojnego.

Opis stanu faktycznego

1. W skład Zespołu wchodzi Szkoła Podstawowa nr 32 im. Janusza Kusocińskiego w Kielcach (dalej: Szkoła) oraz Przedszkole Samorządowe nr 39 w Kielcach (dalej: Przedszkole). Organem prowadzącym Szkołę i Przedszkole jest Prezydent Miasta Kielce. Zgodnie z art. 9 ust. 1 lit. b i ust. 3 ustawy z dnia 5 grudnia 2024 r. o ochronie ludności i obronie cywilnej⁵, Prezydent Miasta Kielce pełni funkcję terytorialnego organu ochrony ludności i odpowiada za realizację zadań ochrony ludności i obrony cywilnej na obszarze Miasta Kielce⁶, realizuje także zadania wynikające z art. 17 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym⁷. Zarządzeniem nr 515/2025 Prezydenta Miasta Kielce z dnia 12 grudnia 2025 r. w sprawie wyznaczenia podmiotów ochrony ludności i obrony cywilnej na terenie Miasta Kielce, formalnie przypisano odpowiedzialność podmiotom miejskim (w tym jednostkom systemu oświaty), za realizację zadań z zakresu obrony cywilnej i ochrony ludności (odpowiednio do kompetencji i zakresu działań tych jednostek)⁸.

W latach szkolnych 2024/2025-2025/2026 w Szkole funkcjonowało odpowiednio 30 i 29 oddziałów klasowych, w których uczyło się 648 i 643 uczniów⁹ (w tym 25 i 27 uczniów z niepełnosprawnościami¹⁰). Odpowiednio w Przedszkolu było dziewięć i sześć oddziałów przedszkolnych, w których objęto opieką 169 i 149 przedszkolaków (w tym czterech i pięciu z niepełnosprawnościami¹¹).

(akta kontroli str. 6, 18, 87)

W Statucie Zespołu, Szkoły i Przedszkola uwzględniono uprawnienia dyrektora szkoły wynikające z art. 68 ust. 1 pkt 6 ustawy z 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe¹², zgodnie z którym dyrektor wykonuje zadania związane z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom i nauczycielom w czasie zajęć organizowanych przez szkołę lub placówkę. Zgodnie z § 7 ust. 2 pkt 8 Statutu Zespołu te zadania przypisano do kompetencji Dyrektora. W § 9 ust.1 Statutu Szkoły (część III Statutu

⁴ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych przedstawionych w kolejnych punktach niniejszego rozdziału wystąpienia pokontrolnego. Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę częściową jako ocenę pozytywną albo ocenę negatywną. Jeśli nie zostały spełnione warunki do sformułowania oceny pozytywnej bądź negatywnej, Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę w formie opisowej.

⁵ Dz. U. poz. 1907, ze zm.

⁶ W miastach na prawach powiatu obowiązki Starosty w tym zakresie realizuje Prezydent Miasta.

⁷ Dz. U. z 2023 r. poz. 122, ze zm.

⁸ <https://bipum.kielce.eu/prawo-lokalne/zarzadzenia-prezydenta/zarzadzenie-nr-5152025-z-dnia-2025-12-12-w-sprawie-wyznaczenia-podmiotow-ochrony-ludnosci-i-obrony-cywilnej-na-terenie-miasta-kielce.html>, dalej: zarządzenie w sprawie wyznaczenia podmiotów ochrony ludności i obrony cywilnej (dostęp w dniu 30 stycznia 2026 r.)

⁹ Wg stanu na 30 września 2024 r. i 30 września 2025 r.

¹⁰ Dotyczy niepełnosprawności wskazanych w orzeczeniach o potrzebie kształcenia specjalnego wydanych zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 września 2017 r. w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 2061 ze zm.). Większość z tych uczniów (w kolejnych latach szkolnych odpowiednio 60% i 74%) przedstawiło orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego z uwagi na autyzm, w tym Zespół Aspergera (dalej: spektrum autyzmu).

¹¹ Dzieci i uczniowie przedstawili orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego z uwagi na spektrum autyzmu.

¹² Dz. U. z 2025 r. poz. 1043, ze zm.

Zespołu stanowiąca jej integralną część) zapisano, że Szkoła dba o bezpieczeństwo uczniów i chroni ich zdrowie od chwili wejścia ucznia do szkoły do momentu jej opuszczenia poprzez m.in.: omawianie zasad bezpieczeństwa na godzinach wychowawczych i innych zajęciach; szkolenie pracowników szkoły w zakresie BHP; dostosowanie infrastruktury Szkoły do potrzeb uczniów.

Obowiązkami nauczycieli i pracowników szkoły w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa uczniów, zgodnie z § 9 ust. 2 Statutu Szkoły, było: reagowanie na wszelkie dostrzeżone sytuacje lub zachowania uczniów mogące stanowić zagrożenie dla ich bezpieczeństwa; zwracanie się do każdej osoby postronnej wchodzącej na teren Szkoły o podanie celu pobytu; niezwłoczne zawiadamianie Dyrektora o wszelkich dostrzeżonych zdarzeniach, noszących znamiona czynu zabronionego lub stanowiących zagrożenie dla zdrowia lub życia uczniów.

(akta kontroli str. 5-7, 12, 13, 17)

W latach szkolnych objętych kontrolą w Zespole obowiązywały procedury bezpieczeństwa wprowadzone zarządzeniami Dyrektora odpowiednio z 11 września 2024 r. i 2 września 2025 r.¹³ Wdrożono je m.in. w celu zwiększenia bezpieczeństwa uczniów i zapewnienie jego wysokiego poziomu, a także usprawnienia i zwiększenia trafności oraz skuteczności oddziaływań szkoły w sytuacjach niepożądanych zachowań. W roku szkolnym 2024/2025 wprowadzono 21 procedur (zgrupowanych w IV rozdziałach)¹⁴. Określono w nich m.in. zasady przebywania w budynku szkoły, obowiązki nauczyciela w sytuacjach kryzysowych, zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom w sieci, zasady postępowania w przypadku wypadków uczniów. Od roku szkolnego 2025/2026 opracowano i przyjęto siedem nowych procedur, w tym *Procedurę postępowania po otrzymaniu zgłoszenia o podłożeniu ładunku wybuchowego* oraz *Procedurę postępowania w przypadku konieczności podjęcia ewakuacji z budynku szkoły*.

(akta kontroli str. 19-66)

W Zespole w maju 2024 r. opracowano *Procedury ewakuacji na wypadek pożaru* (pn. Warunki oraz sposób prowadzenia ewakuacji), które stanowiły część *Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego*¹⁵. W roku szkolnym 2021/2022 opracowano także *Scenariusz próbnej ewakuacji* obejmujący konieczność ewakuacji budynku w sytuacji wystąpienia pożaru w pomieszczeniu, tzw. Wymiennikowni, znajdującym się w podpiwniczeniu jednego z segmentów Zespołu. Nie wskazano jednak w jaki sposób mają ewakuować się osoby przebywające w tym segmencie budynku (blok wychowania fizycznego). Dyrektor wyjaśnił, że ewakuacja odbywa się wówczas przez wyjście ewakuacyjne obok hali sportowej, prowadzące bezpośrednio na teren zewnętrzny. Klatka schodowa stanowi drugorzędną, alternatywną drogę ewakuacji (do segmentu B budynku). Za koordynację działań w tym rejonie odpowiedzialny był nauczyciel wychowania fizycznego, pełniący funkcję kierownika ewakuacji.

(akta kontroli str. 73-86, 236-241)

NIK zauważyła, że przedstawione w wyjaśnieniach zasady postępowania dotyczące ewakuacji uczniów z bloku sportowego nie zostały uwzględnione w *Scenariuszu próbnej ewakuacji*.

¹³ Zarządzeniem nr 3/01/2024/2025 wprowadzono Procedury zapewniające bezpieczny pobyt uczniów w Szkole; Zarządzeniem nr 02/09/2025 wprowadzono Procedury postępowania w sytuacjach zagrażających bezpieczeństwu uczniów i pracowników oraz w sytuacjach niepożądanych zachowań.

¹⁴ (1) Zasady bezpieczeństwa obowiązujące w szkole; (2) Procedury korzystania z pomieszczeń i obiektów szkolnych; (3) Procedury postępowania w przypadku wypadków lub problemów zdrowotnych uczniów; (4) Procedury postępowania w przypadku niewłaściwego zachowania uczniów.

¹⁵ O której mowa w § 6 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz.U. z 2023 r. poz. 822, ze zm.), dalej: rozporządzenie w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków.

W Procedurze postępowania w przypadku konieczności podjęcia ewakuacji z budynku szkoły, odnoszącej się m.in. także do pożaru, jako sygnał alarmowy wskazano trzy długie dzwonki, a odwołanie alarmu to dwuminutowy sygnał dźwiękowy przerywany. W *Procedurze ewakuacji na wypadek pożaru* (części *Instrukcji przeciwpożarowej*) alarm to przerywany dzwonek w odstępach 2-3 sekundowych powtórzony 10 razy. W *Scenariuszu próbnej ewakuacji* obowiązującej od 1 września 2021 r. przewidziano sygnalizację alarmu za pomocą dzwonka lub gwizdka.

(akta kontroli str. 19-66, 73-86)

Dyrektor wyjaśnił, że opracowano i wdrażano kolejne wersje procedur ewakuacji, które były dostosowywane do aktualnych wymogów (...). Obecnie obowiązuje jedna, ujednolicona procedura ewakuacji, stanowiąca załącznik do *Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego*.

(akta kontroli str. 236-241)

NIK nie podziela zdania Dyrektora, gdyż wszystkie wprowadzone procedury dotyczące ewakuacji z budynku Zespołu były obowiązujące. NIK zauważa potrzebę dokonania przeglądu i rzeczywistej aktualizacji obowiązujących procedur ewakuacyjnych w celu usunięcia przedstawionych sprzeczności.

Zarządzeniem z 18 grudnia 2023 r. Dyrektor wprowadził *Procedurę postępowania w sytuacji konfliktu zbrojnego, w tym ataku z powietrza*, zawierającą instrukcję postępowania dla nauczycieli i uczniów oraz tabelę przyporządkowania do strefy schronienia¹⁶. Procedura obejmowała m.in. sposób ogłoszenia alarmu, zasady postępowania dotyczące dyrektora, nauczycieli i wychowawców, pracowników administracji oraz uczniów oraz tabelę, w której zamieszczono wyznaczone strefy schronienia wraz z przydziałem uczniów/sal do tych miejsc. Pracownicy szkoły zostali zobowiązani do zapoznania się z treścią procedury, a wychowawcy do zapoznania z nią uczniów i rodziców.

W trakcie opracowywania procedur ich autorzy nie zwrócili się o wsparcie lub konsultację ze strony ekspertów zewnętrznych.

(akta kontroli str. 67-72)

Jak wyjaśnił Dyrektor projekt procedury przygotował wraz z zespołem (wicedyrektorzy, specjalista BHP i ppoż.). Osoby wchodzące w skład zespołu miały doświadczenie i kompetencje w zakresie bezpieczeństwa pracy, organizacji ewakuacji oraz postępowania w sytuacjach zagrożeń. Ich uwagi pomogły dostosować dokument do realiów placówki. Ponadto Dyrektor wyjaśnił, że procedura nie była konsultowana z organem prowadzącym ani specjalistami ds. zarządzania kryzysowego, ponieważ nie było takiego obowiązku, a dokument dotyczył wewnętrznych zasad funkcjonowania placówki. Korzystano z wytycznych PSP, obowiązujących instrukcji i rozporządzeń dotyczących ochrony przeciwpożarowej obiektów oświatowych.

(akta kontroli str. 109-115, 236-241)

NIK zwraca uwagę, że w świetle art. 5 ust. 2 ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej, współpraca dyrektora z organem ochrony ludności w celu zapewnienia bezpieczeństwa podległych mu osób i mienia, a także realizacji zadań obronnych państwa jest obowiązkiem, a nie fakultatywną możliwością. Zgodnie z § 5 pkt 1 zarządzenia w sprawie wyznaczenia podmiotów ochrony ludności, jednostki systemu oświaty Miasta Kielce zostały zobowiązane do współdziałania i współpracy z Prezydentem Miasta Kielce oraz innymi organami i podmiotami ochrony ludności i obrony cywilnej w zakresie realizacji zadań określonych w art. 4 ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej, w tym w przygotowaniu ludności do właściwego

¹⁶ Rozumianych jako bezpieczne pomieszczenia lub części budynku, takie jak piwnice lub korytarze bez okien.

zachowania się w sytuacji wystąpienia zagrożenia przez zwiększanie świadomości zagrożeń i społecznej odporności. W zarządzeniu w sprawie wyznaczenia podmiotów ochrony ludności wskazano szczegółowy zakres zadań ochrony ludności i obrony cywilnej przewidziany do realizacji przez jednostki oświatowe, w tym ww. zadania (pkt 8, 9, 11, 13 części XIV Załącznika nr 1 do ww. zarządzenia).

Zgodnie z *Procedurą postępowania w sytuacji konfliktu zbrojnego, w tym ataku z powietrza* należało przeprowadzać próby jej zastosowania co najmniej raz w półroczu (dwa razy w roku szkolnym). Jednakże ćwiczeń takich nie przeprowadzano. Ponadto procedura nie zawierała kilku istotnych elementów. Powyższe opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 67-72)

2. W dniu 8 grudnia 2025 r. (w czasie kontroli NIK) odbyło się szkolenie pn. *Bezpieczne zachowania w sytuacji zagrożenia* dla nauczycieli wychowania fizycznego, techniki, plastyki i nauczycieli współorganizujących kształcenie oraz pracowników administracji i obsługi. Wzięło w nim udział 52 pracowników (ok. 41% zatrudnionych), a przeprowadziła go ppłk Wojsk Obrony Terytorialnej (WOT). Szkolenie to zostało zorganizowane przy współpracy z Urzędem Miasta Kielce, a jego program obejmował treści przewidziane w załączniku nr 9 do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 6 lutego 2025 r. w sprawie programów szkoleń z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej oraz wymagań dla podmiotów prowadzących szkolenia¹⁷. Ponadto 17 grudnia 2025 r. 107 pracowników wzięło udział w szkoleniu dotyczącym cyberbezpieczeństwa w dobie zagrożenia zbrojnego.

(akta kontroli str. 124-126, 214-220)

W dniach 3, 9 i 10 kwietnia 2025 r. nauczyciele Zespołu odbyli szkolenie w zakresie pierwszej pomocy przedmedycznej (w wymiarze 12 godzin). Szkolenie zostało zorganizowane przez Samorządowy Ośrodek Doradztwa Metodycznego i Doskonalenia Nauczycieli w Kielcach i prowadziła je osoba z uprawnieniami ratownika medycznego. W programie szkolenia były m.in.: wzywanie pomocy, podstawowa resuscytacja krążeniowo-oddechowa (RKO), ewakuacja ze strefy zagrożenia, wsparcie psychiczne poszkodowanego i udzielanie pierwszej pomocy w sytuacjach symulowanych. Poprzednie szkolenie w tym zakresie odbyło się 25 lipca 2023 r. i uczestniczyło w nim 19 pracowników administracji i obsługi.

Dyrektor oświadczył, że szkolenia w zakresie pomocy przedmedycznej odbywają się cyklicznie, zgodnie z obowiązującym harmonogramem oraz w terminach wynikających z ich zakończenia. Realizowane są one w sposób ciągły, tak aby zapewnić pracownikom stały dostęp do aktualnej wiedzy oraz spełnić obowiązujące przepisy. Wyjaśnił ponadto, że wszyscy pracownicy odbyli takie szkolenie w okresie ostatnich trzech lat.

(akta kontroli str. 127-130, 236-241)

3. W roku szkolnym 2023/2024 w Zespole realizowany był program edukacyjno-obronny *Edukacja z wojskiem* pod patronatem Ministra Obrony Narodowej i Ministra Edukacji Narodowej. Celem programu było podniesienie świadomości dzieci i młodzieży w obszarze bezpieczeństwa i obronności oraz kształtowanie podstawowych nawyków, umiejętności z zakresu obrony i ochrony ludności oraz zachowania w sytuacjach kryzysowych¹⁸. Dyrektor wyjaśnił, że program objął uczniów klas IV-VIII. Uczestniczyli w nich wszyscy uczniowie w ramach godzin wychowawczych i zajęć dodatkowych.

¹⁷ Dz. U. poz. 162.

¹⁸ W ramach tego Programu realizowano szkolenia dla uczniów (w wymiarze 3 godz.). Zawierały treści z obszarów: wojskowości, obronności, bezpieczeństwa, pomocy medycznej oraz obrony cywilnej.

W roku szkolnym 2024/2025, dla 4-6 latków oraz klas 1-4, studenci pielęgniarstwa Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach (UJK) przeprowadzili zajęcia z pierwszej pomocy przedmedycznej. Dla klas 5-8 zajęcia te przeprowadził nauczyciel przedmiotu Edukacja dla bezpieczeństwa. W roku szkolnym 2025/2026 studenci pielęgniarstwa UJK przeprowadzili takie zajęcia dla klas 4-6. Ponadto dla klas 8c i 8d przedstawiciele Wojskowego Centrum Rekrutacji w Kielcach (WCR) przeprowadzili zajęcia pn. *Bezpieczeństwo i obrona ojczyzny – rola współczesnego żołnierza oraz możliwości rozwoju w klasach mundurowych*. Dla klas 8a i 8b zajęcia takie zaplanowano na II semestr.

(akta kontroli str.132)

3. Na próbie pięciu najliczniejszych klas siódmych i ósmych¹⁹ przeanalizowano realizację tematyki związanej z *przygotowaniem* uczniów do radzenia sobie z zagrożeniami wywołanymi działaniami wojennymi zarówno w ramach różnych przedmiotów jak i zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych. Stwierdzono, że uczniowie tych klas na zajęciach z wychowania fizycznego, edukacji zdrowotnej²⁰, edukacji dla bezpieczeństwa²¹ oraz w ramach godzin do dyspozycji wychowawcy w roku szkolnym 2024/2025 oraz w roku szkolnym 2025/2026 (do 19 grudnia 2025 r.) wzięli udział m.in. w zajęciach dotyczących pierwszej pomocy medycznej, zasad bezpieczeństwa, ćwiczeń w terenie, procedur ewakuacji, bezpieczeństwa kraju. Na rok 2026 r. zostały również zaplanowane tego rodzaju zajęcia, a także w ramach zajęć przy współpracy z WOT planuje się przeprowadzenie zajęć dotyczących samoobrony i deeskalacji²² oraz zarządzania kryzysowego i logistyki²³. W ramach zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych żołnierze WOT przeprowadzili dla uczniów tych klas zajęcia z pierwszej pomocy oraz obronności i bezpieczeństwa, a SKMP dla uczniów klas siódmych zajęcia edukacyjne dotyczące prezentacji sprzętu wojskowego oraz ratownictwa i działania podczas klęsk żywiołowych, a dla uczniów klas ósmych bieg na orientację oraz zajęcia z podstaw posługiwania się mapą, czytania znaków terenowych. Uczniowie klas ósmych wzięli udział w prelekcji *Bezpieczeństwo wewnętrzne jako część obronności* przeprowadzonych przez funkcjonariuszy policji. Planuje się również przeprowadzenie zajęć szkoleniowych z zakresu bezpieczeństwa dla klasy 7c (PSP), zajęć edukacyjnych z zakresu kultury i szacunku współpracy dla klasy 7d (SKMP), zajęć wojskowych z zakresu komunikacji i współpracy²⁴ dla klas ósmych (WOT), spotkania dotyczącego łączności i komunikacji dla klas ósmych (SKMP), zajęć edukacyjnych dotyczących bezpieczeństwa i obrony ojczyzny²⁵ dla klasy 8b (WCR). Dla uczniów klas ósmych zaplanowano wycieczkę do Centrum Przygotowań Misji Zagranicznych, dla uczniów klas 8b i 8d wycieczkę do Muzeum Auschwitz-Birkenau. Uczniowie klasy 8d brali udział w wycieczce do Muzeum Powstania Warszawskiego.

(akta kontroli str. 96-108, 162)

¹⁹ Klasy: 7c (25 uczniów), 7d (26), 8a (27), 8b (21) i 8d (25).

²⁰ W klasach, w których takie zajęcia się odbywały, tj. w 7c, 7d i 8a (od roku szkolnego 2025/2026).

²¹ W klasach ósmych.

²² Umiejętności obronne, techniki deeskalacji konfliktu, postępowanie w przypadku konfrontacji z osobą uzbrojoną oraz radzenie sobie w potencjalnie niebezpiecznych sytuacjach na ulicy.

²³ Przygotowanie awaryjnej apteczki, zapasów żywności i wody, przygotowanie planu ewakuacyjnego, zabezpieczenie domu oraz przygotowanie się na brak prądu.

²⁴ Znaczenie działania w grupie i współpracy z rodziną, sąsiadami i lokalnymi służbami. Słuchanie komunikatów władz

²⁵ Rola współczesnego żołnierza oraz możliwości rozwoju w klasach mundurowych.

4. W aplikacji *Budowle ochronne 2.0*²⁶ budynek Zespołu został oznaczony jako miejsce doraźnego schronienia (MDS) dla 533 osób, a znajdująca się tuż obok i pod tym samym adresem Pływalnia „Foka” jako MDS dla 950 osób. Taka liczba dostępnych miejsc *mogłaby* być wystarczająca dla uczniów i pracowników Zespołu, gdyż maksymalna liczba osób mogących przebywać w budynku Zespołu to 918 (wg stanu na 30 września 2025 r.)²⁷. Jednak w Zespole nie było dokumentacji świadczącej o tym, że te właśnie MDS-y zostały formalnie wyznaczone na schronienie dla uczniów.

W ww. maksymalnej liczbie osób (poza dziećmi przedszkolnymi i szkolnymi oraz pracownikami Zespołu) nie *uwzględniono* wprowadzie innych osób (np. rodzice odprowadzający dzieci, goście). Wliczając jednak dodatkowe osoby, w obu MDS-ach znalazłoby schronienie uczniowie, nauczyciele oraz osoby, które okazjonalnie znalazły się na terenie szkoły²⁸. Wicedyrektor Zespołu poinformowała np. że na terenie przedszkola w ciągu dnia przebywa zmienna liczba dzieci, nieprzekraczająca 110. Wynika to ze zmiennej frekwencji, zróżnicowanych godzin przyprawiania i odbierania dzieci oraz absencji chorobowych. Także analiza *Tygodniowego rozkładu zajęć edukacyjnych* klas 1-8 w Szkole na I półroczu roku szkolnego 2025/2026 wykazała, że jedynie na czwartej godzinie lekcyjnej we wtorki i czwartki uczniowie wszystkich klas mają zajęcia.

(akta kontroli str. 162-163, 197-201, 205-206)

Dyrektor wyjaśnił, że w Zespole *nie została sporządzona odrębna, sformalizowana dokumentacja dotycząca wyznaczenia MDS. Informacje w tym zakresie zostały uzyskane w Urzędzie Miasta Kielce w 2021 r., w trakcie prac przygotowawczych do remontu szkolnego bloku żywieniowego. Brak jednak dokumentacji, gdyż informacje te zostały uzyskane ustnie. Także w archiwalnych projektach budowlanych Zespołu, w części technicznej i funkcjonalnej, nie zawarto żadnych informacji dotyczących MDS, co potwierdza brak formalnych rozwiązań projektowych w tym zakresie na etapie realizacji i modernizacji obiektu.* Odnosząc się do tego, czy liczba miejsc w MDS jest wystarczająca Dyrektor wyjaśnił, że *ocena wystarczalności MDS dla określonej liczby osób nie leży w kompetencjach dyrektora jednostki oświatowej. Wyznaczenie MDS zostało dokonane (...) z uwzględnieniem rzeczywistych warunków lokalowych obiektu oraz dostępnych pomieszczeń spełniających podstawowe kryteria bezpieczeństwa. Obowiązujące przepisy nie określają norm liczbowych ani powierzchniowych dotyczących MDS w szkołach, a ewentualna ocena ich wystarczalności należy do właściwych organów i służb administracji publicznej. Przy ocenie zapotrzebowania na MDS należy uwzględnić rzeczywistą, jednoczesną liczbę osób przebywających w placówce. Z uwagi na fakt, iż do szkoły w przeważającej większości uczęszczają dzieci młodsze oraz obowiązuje tygodniowa organizacja zajęć dydaktycznych i opiekuńczych, nie wszyscy uczniowie przebywają w placówce jednocześnie. Uczniowie oraz pracownicy rozmieszczają się również w kilku lokalizacjach (budynek szkoły oraz pływalnia), co wpływa na faktyczne obciążenie poszczególnych miejsc schronienia.*

(akta kontroli str. 229-232)

NIK zwraca uwagę na konieczność uzyskania aktualnych informacji na temat możliwych do wykorzystania MDS, gdyż w zaktualizowanej aplikacji uruchomionej przez Ministerstwo Spraw

²⁶ Aplikacja umożliwiająca znalezienia schronów za pomocą adresu lub własnej lokalizacji, powstała w wyniku ogólnopolskiej inwentaryzacji budynków i obiektów budowlanych służących do schronienia ludności przeprowadzonej przez Państwową Straż Pożarną w ramach tzw. rozpoznania operacyjnego związanego z zarządzaniem kryzysowym oraz zagadnieniami dotyczącymi ochrony ludności (<https://experience.arcgis.com/experience/15d18a95666f444f929dc27ca8e2c178/> - dostęp w dniu 4 grudnia 2025 r.)

²⁷ Przedszkole 149 osób, Szkoła 643 uczniów oraz 126 pracowników pedagogicznych i niepedagogicznych.

²⁸ Za wyjątkiem uroczystości szkolnych.

Wewnętrznych i Administracji pn. *Gdzie się ukryć* przedstawione budynki nie zostały uwzględnione²⁹.

Budynek Zespołu posiada trzy kondygnacje naziemne i jedną podziemną, siedem wyjść ewakuacyjnych (siedem klatek schodowych): główne, jedno z mniejszej klatki schodowej/kuchni, jedno z przedszkola oraz cztery ze szkoły. Budynek został podzielony na segmenty: Segment A zawierający część sportową (m.in. sale gimnastyczne i do gimnastyki korekcyjnej, szatnie, natryski, magazyn sprzętu, pokój nauczycieli wychowania fizycznego); Segment B (m.in. kuchnia wraz z zapleczem, jadalnia, gabinety dyrekcji szkoły, administracji, biblioteka, świetlice, dwie sale lekcyjne, sala teatralna, skład opału, pomieszczenia gospodarcze, wymiennikownia); Segment C (m.in. przedszkole z sześcioma salami, magazyny, archiwum, szatnie, pomieszczenie konserwatora); Segment D (szatnie, magazyny mebli i sprzętu, siedem sal lekcyjnych, pokoje socjalne oraz Filia nr 8 Biblioteki Miejskiej); Segment E (m.in. szatnie, 25 sal lekcyjnych, pokój nauczycielski) oraz Segmenty F i G stanowiące łączniki. Klucze do drzwi ewakuacyjnych z poszczególnych segmentów znajdowały się w pomieszczeniu portierni szkolnej, w specjalnej skrzynce, zamontowanej na ścianie. Klucze te były dostępne i pasowały do drzwi, wszystkie drzwi otwierały się w kierunku klatki schodowej, a ostatnie w drogach ewakuacyjnych na zewnątrz. Wyjścia z klatek na zewnątrz zabezpieczone były zamkiem na klucz. Szerokość wszystkich drzwi ewakuacyjnych była zgodna z przepisami w tym zakresie, jednak drzwi były węższe od szerokości klatki schodowej.

(akta kontroli str. 144-159, 170-184)

Dyrektor wyjaśnił, że klucze do drzwi ewakuacyjnych są przechowywane w miejscach zapewniających szybki dostęp w sytuacji zagrożenia. Znajdują się one w wyznaczonym, łatwo dostępnym punkcie (pomieszczenie portierni). Informacja o ich lokalizacji jest znana wszystkim pracownikom, co potwierdzono podczas szkoleń i próbnych ewakuacji. (...) zaplanowano doposażenie wybranych wyjść z szafki z szybą i zbijakiem, aby uzupełnić wyposażenie zgodnie z najnowszymi zaleceniami. Szerokość drzwi ewakuacyjnych spełnia wymogi ppoż. Różnica pomiędzy szerokością drzwi a klatki schodowej wynika z rozwiązań konstrukcyjnych obiektu i nie ma wpływu na bezpieczeństwo ewakuacji. Nie wydano żadnych decyzji ani zaleceń korygujących przez PSP – stan techniczny oraz parametry dróg ewakuacji zostały uznane za zgodne z przepisami.

(akta kontroli str. 236-241)

NIK zauważyła, że zgodnie z § 4 ust. 1 pkt 14 rozporządzenia w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, zabrania się zamykania drzwi ewakuacyjnych w sposób uniemożliwiający ich natychmiastowe użycie w przypadku pożaru lub innego zagrożenia powodującego konieczność ewakuacji. Poszczególne segmenty Zespołu i wyjścia ewakuacyjne są znacznie oddalone od portierni i mimo dostępności kluczy, ich zdobycie i ponowne przemieszczenie się do drzwi ewakuacyjnych nie zapewnia ich natychmiastowego otwarcia.

Na każdym piętrze budynku Zespołu (tj. zarówno w szkole jak i przedszkolu) umieszczony był, w widocznym miejscu, plan ewakuacyjny piętra. Wszystkie gaśnice oraz hydranty były prawidłowo oznakowane i posiadały aktualny przegląd. Drogi ewakuacyjne zostały oznaczone w wyraźny i trwały sposób. Przebieg drogi ewakuacyjnej według oznaczeń był zgodny z przebiegiem tej drogi na planie. Drogi ewakuacyjne i drzwi stanowiące wyjścia ewakuacyjne były drożne. Drzwi stanowiące wyjścia ewakuacyjne otwierały się na zewnątrz. Docelowe miejsce ewakuacyjne na placu przed szkołą było oznaczone.

²⁹ <https://www.gov.pl/web/kmpsp-warszawa/gdzie-sie-ukryc---sprawdz-najblizsze-punkty-schronienia-ps> [dostęp 4 lutego 2026 r.].

Strefy schronienia wskazane w *Procedurach postępowania w sytuacji konfliktu zbrojnego, w tym ataku z powietrza* miały w sumie 767 m² powierzchni wolnej przestrzeni i obejmowały:

- a) korytarz wzdłuż dużej sali gimnastycznej – 91 m², miał on zapewnić schronienie uczniom i pracownikom przebywającym w bloku sportowym;
- b) korytarz na parterze szkoły – 155 m² – zaplanowano relokację do tego miejsca uczniów z sal lekcyjnych na parterze, dyrekcji Zespołu, pracowników administracji;
- c) szatnie Szkoły - 253 m² i 165 m² – zaplanowano relokację do tego miejsca uczniów z sal lekcyjnych na I i II piętrze, ze świetlicy, stołówki;
- d) szatnia Przedszkola – 27 m² – schronienie dla dwóch grup przeszkolonych, dyrekcji i administracji przedszkola;
- e) korytarz przy zmywalni – 48 m² – schronienie dla dwóch grup przeszkolonych;
- f) pomieszczenie techniczne w piwnicy – 28 m², schronienie dla pracowników kuchni.

(akta kontroli str. 67-72, 144-159, 170-184)

NIK zwraca uwagę, że do części z wyznaczonych stref schronienia przypisano zbyt dużą liczbę osób, która mogłaby się w nich schronić (np. w szatni przedszkolnej na powierzchni 27 m² przewidywano jednoczesne przebywanie ponad 60 dzieci z opiekunkami), nie określono także w jaki sposób największa liczba uczniów (ponad 400) miała być rozlokowana w szatniach Szkoły.

Dyrektor wyjaśnił, że w zakresie szatni szkoły i przedszkola przyjęto liczbę uczniów opartą na faktycznym stanie osobowym i powierzchni użytkowej. Szacunki te są orientacyjne i wynikają z (...) metrażu. Nie przewiduje się jednoczesnego gromadzenia pełnej liczby uczniów w jednej przestrzeni – klasy rozmieszczane są w pobliżu swoich szatni, w podziale na sektory, co minimalizuje zagęszczenie. Zaprojektowana organizacja zakłada stopniowe zajmowanie miejsc w wydzielonych częściach szatni oraz w razie potrzeby, wykorzystanie przyległych korytarzy. (...) W przeliczeniu na powierzchnię użytkową stref w budynku przyjęto średnio 1 m² na osobę, co mieści się w dopuszczalnych normach i praktykach (...). Wartości te należy traktować jako planistyczne, umożliwiające elastyczne reagowanie w zależności od sytuacji i liczby obecnych osób. W przypadku zwiększenia obciążenia którejs strefy przewidziano możliwość relokacji grup do sąsiednich pomieszczeń.

(akta kontroli str. 236-238, 242-243)

Zdaniem NIK, wyjaśnienia te nie usuwają wątpliwości w przedstawionym zakresie. Tylko przeprowadzenie ćwiczeń (nawet częściowych), najlepiej z udziałem ekspertów, pozwoliłoby ustalić np. czy uzasadniona będzie konieczność kierowania uczniów w obszar wykorzystywanej przez klasy boksów w szatni w powiązaniu z kolejnością relokacji uczniów i ograniczoną przestrzenią szatni oraz czy zaplanowana pojemność tych miejsc jest wystarczająca.

NIK także zwraca uwagę, że określona w przepisach³⁰, minimalna powierzchnia w budowlach ochronnej przypadająca na jedną osobę (1 m²) dotyczy ukryć i schronów, w przypadku MDS powinna być dostosowana w sposób zapewniający bezpieczne przebywanie i poruszanie osób, przy czym w przypadku osób mających z tym trudności (do takich osób można zaliczyć osoby z niepełnosprawnościami oraz małe dzieci) należy rozważyć jej zwiększenie. Wymaga to jednak konsultacji ze specjalistami np. z Centrum Bezpieczeństwa Miasta Kielce (Referat Bezpieczeństwa Osób i Obiektów), przeprowadzającymi inwentaryzację obiektów zbiorowej ochrony na terenie Kielc. Do tworzenia procedur na wypadek wystąpienia zagrożeń wynikających z istniejącego konfliktu zbrojnego oraz prowadzenia ćwiczeń w tym zakresie warto wykorzystać ekspertów zewnętrznych z PSP, Policji.

³⁰ § 6 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 4 listopada 2025 r. w sprawie warunków technicznych dla budowli ochronnych oraz warunków technicznych ich użytkowania i użytkowania (Dz. U. poz. 1548).

5. Zgodnie z § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach³¹, w dniu 27 sierpnia 2025 r., powołana do tego celu komisja, przeprowadziła kontrolę bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z budynku i terenu wokół Zespołu. Przeglądy były dokonywane z dużą szczegółowością, gdyż uwzględniały one także ocenę stanu dróg ewakuacyjnych i ich oznakowania, aktualność badań i przeglądów sprzętu gaśniczego. W wyniku ww. kontroli stwierdzono, że ogólny stan techniczny i sanitarny nie stanowi zagrożenia dla przebywających w budynku Zespołu dzieci, kadry administracyjnej i obsługi. Stwierdzono usterki, które mogły być usunięte we własnym zakresie oraz konieczność dokonania większych napraw (wymiana okna, umocnienie skarpy przy ogrodzeniu, wymiana części nawierzchni boiska i piłko chwyków), co wymagało wystąpienia o dodatkowe środki.

Na podstawie wyników kontroli Dyrektor potwierdził gotowość do rozpoczęcia zajęć dydaktyczno-wychowawczych w roku szkolnym 2025/2026. Dyrektor pismem z 29 sierpnia 2025 r. poinformował Prezydenta Miasta Kielce o przeprowadzeniu przeglądu i jego wynikach.

(akta kontroli str. 165-169, 223)

W okresie objętym kontrolą w Zespole nie były prowadzone kontrole zewnętrzne zarówno w powyższym zakresie jak i w zakresie szeroko rozumianego bezpieczeństwa.

(akta kontroli str. 202-204)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W roku szkolnym 2024/2025 Dyrektor nie zapewnił przeprowadzenia ćwiczeń obejmujących stosowanie *Procedury postępowania w sytuacji konfliktu zbrojnego, w tym ataku z powietrza*, mimo że zgodnie z § 7 ust.1 ww. *Procedury*³², ćwiczenia takie powinny być przeprowadzane minimum raz w półroczu.

(akta kontroli str. 67-69)

Dyrektor wyjaśnił, że w poprzednim oraz w bieżącym roku szkolnym zagadnienia te były realizowane w ramach działalności dydaktyczno-wychowawczej szkoły. (...) nauczyciele realizowali z uczniami, w ramach godzin do dyspozycji wychowawcy, zajęcia obejmujące: ogólne zasady bezpieczeństwa i higieny pracy; procedury bezpieczeństwa obowiązujące w szkole, zasady postępowania w sytuacjach zagrożeń; wskazanie miejsc bezpiecznych oraz miejsc czasowego schronienia na terenie szkoły. Z uwagi na konieczność zapewnienia ciągłości realizacji procesu dydaktycznego, prowadzenie w tym samym okresie innych działań z zakresu bezpieczeństwa (szkolenia pracowników, próbne ewakuacje, przeglądy BHP) oraz uwarunkowania organizacyjne, nie przeprowadzono odrębnych ćwiczeń praktycznych poświęconych wyłącznie zagrożeniom wynikającym z konfliktu zbrojnego.(...) przeprowadzenie takich ćwiczeń zostało zaplanowane w dalszej części bieżącego roku szkolnego oraz będzie kontynuowane w kolejnych semestrach.

(akta kontroli str. 209-213)

Powyższe wyjaśnienia nie zasługują na uwzględnienie. Zdaniem NIK zarówno próbne ewakuacje jak i prowadzone przez nauczycieli zajęcia edukacyjne dotyczące zasad bezpieczeństwa (choć bardzo potrzebne) nie zastąpią w pełni ćwiczeń praktycznych wymaganych ww. procedurą.

³¹ Dz.U. z 2020 r. poz. 1604, ze zm.

³² Stanowiącej załącznik nr 1 do zarządzenia nr 02/02/2023/2024 Dyrektora z dnia 18 grudnia 2023 r. w sprawie jej wprowadzenia.

2. Dyrektor zatwierdził do stosowania *Procedurę postępowania w sytuacji konfliktu zbrojnego, w tym ataku z powietrza*, mimo że nie została ona sporządzona rzetelnie, gdyż:

- nie opracowano planu relokacji uczniów i pracowników w obrębie budynku do stref schronienia;
- zarówno sposób ogłoszenia alarmu jak i jego odwołanie nie zostały określone właściwie, bowiem sygnały te mogły być traktowane jako wezwanie do ewakuacji z budynku, w procedurze nie uwzględniono także zasad powiadamiania i opieki nad uczniami ze specyficznymi potrzebami, w tym wynikającymi ze spektrum autyzmu.

(akta kontroli str. 67-72)

Dyrektor wyjaśnił:

- *procedura postępowania w sytuacji konfliktu zbrojnego została opracowana z uwzględnieniem dostępnych na moment jej tworzenia informacji oraz obowiązujących przepisów. Na etapie jej opracowywania nie sporządzono odrębnego planu ewakuacji do miejsc schronienia, gdyż brak było formalnie wyznaczonych miejsc schronienia w dokumentacji projektowej obiektu, a dostępne informacje miały charakter ogólny i pochodziły z ustaleń uzyskanych w Urzędzie Miasta Kielce. Procedura ma charakter ramowy i przewiduje możliwość aktualizacji w przypadku doprecyzowania wytycznych lub formalnego określenia miejsc schronienia;*
- *placówka dysponuje standardowym systemem alarmowym, który obecnie nie posiada modułów świetlnych. W przypadku osób niesłyszących przewidziano rozwiązanie organizacyjne nauczyciel lub pracownik wspomagający przekazuje im informację o alarmie. Dodatkowo planowane jest doposażenie budynku w sygnalizację wizualną;*
- *w praktyce odwołanie alarmu odbywa się poprzez bezpośredni komunikat dyrekcji lub służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo. Nie wprowadzono odrębnego sygnału, ponieważ zalecenia organów bezpieczeństwa wskazują, że najważniejsze jest opuszczenie budynku, a decyzję o powrocie przekazuje się w sposób kontrolowany, unikając nieporozumień (...)*

Powyższe wyjaśnienia nie zasługują na uwzględnienie. Skoro jednym z załączników do ww. procedury była *Tabela przyporządkowania do stref schronienia*, gdzie strefy te zostały wskazane, to nie było przeciwwskazań, aby wskazać konkretne drogi ewakuacji do tych miejsc. Ponadto Dyrektor widzi potrzebę aktualizacji przedmiotowej Procedury. Wyjaśnił bowiem, że *prace nad zmianą Procedury były planowane, jednak ze względu na dużą liczbę równoczesnych zadań administracyjnych i zmian organizacyjnych placówki nie zostały jeszcze zakończone. Po uwagach NIK zostanie przeprowadzona pełna aktualizacja wraz z konsultacjami z odpowiednimi specjalistami, z pełnym wykorzystaniem zaleceń pokontrolnych.*

W procedurze nie wspomniano o sygnałach alarmowych obowiązujących w Polsce, Sygnały te powinny być pierwszym alarmem dla nauczycieli i opiekunów (modulowany, przerywany dźwięk syreny trwający 3 minuty, połączony z komunikatem "Uwaga! Uwaga! Uwaga!" w radiu, tv na telefonach komórkowych).

(akta kontroli str. 67-72, 109-115, 229-232)

Ocena częściowa

W Zespole wprowadzone zostały procedury bezpieczeństwa, w tym opracowano dwie procedury dotyczące ewakuacji z budynku oraz *Scenariusz próbnej ewakuacji*, przy czym dokumenty te różniły się między sobą w wielu aspektach, co mogło doprowadzić do chaosu decyzyjnego w przypadku wystąpienia realnego zagrożenia wymagającego opuszczenia budynku. Dyrektor wprowadził *Procedurę postępowania w sytuacji konfliktu zbrojnego, w tym ataku z powietrza*, przy ich

opracowaniu nie wykorzystano wiedzy specjalistów z PSP i Centrum Bezpieczeństwa Miasta Kielce. Procedura ta nie zawierała kilku istotnych elementów decydujących o jej przydatności (m.in. planu relokacji, sygnałów alarmowych). Mimo przyjętego wymogu częstego jej ćwiczenia (co najmniej dwa razy w roku) nie przestrzegano go w praktyce.

Pracownicy Zespołu uczestniczyli w szkoleniach z pierwszej pomocy przedmedycznej, a część z nich również w szkoleniach z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej. W procesie kształcenia uczniów uwzględniano problematykę dotyczącą zachowania się w sytuacjach kryzysowych, w tym zagrożeń militarnych. Dyrektor dokonywał kontroli zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do Zespołu.

2. Współpraca z innymi instytucjami zajmującymi się sprawami bezpieczeństwa

Opis stanu faktycznego

1. W dniu 17 września 2020 r. Dyrektor zawarł na czas nieokreślony *Porozumienie o współpracy* ze SKMP. Przedmiotem porozumienia była współpraca w zakresie realizacji działań edukacyjnych dotyczących obrony dzieci, młodzieży i dorosłych przed możliwymi zagrożeniami związanymi z konfliktem zbrojnym, działań dotyczących ogólnie pojętego bezpieczeństwa, kultury pokoju i kształtowania postaw obywatelskich. Współpraca obejmowała: prowadzenie zajęć, warsztatów i prelekcji dla uczniów, nauczycieli i pracowników Szkoły; udział przedstawicieli SKMP w działaniach wychowawczych i profilaktycznych; współorganizowanie wydarzeń, projektów i inicjatyw promujących bezpieczeństwo i kulturę pokoju.

(akta kontroli str. 141)

W ramach powyższego porozumienia zrealizowano:

- w roku szkolnym 2024/2025 nw. zajęcia: dla klas 4 – Bezpieczeństwo i pierwsza pomoc; dla klas 5 – Współpraca i praca zespołowa; dla klas 6 – Sprzęt wojskowy - bezpieczna prezentacja; dla klas 7 – Orientacja w terenie; dla klas 8 – Sprawność fizyczna i zdrowy styl życia;
- w roku szkolnym 2025/2026 nw. zajęcia: dla klas 1-3 – Dyscyplina i odpowiedzialność; dla klas 7 – Ratownictwo i działania podczas klęsk żywiołowych.

Ponadto na rok szkolny 2025/2026 zaplanowane są zajęcia: dla klas 4 (Historia i tradycje Wojska Polskiego), dla klas 7 (Kultura szacunku i współpracy), dla klas 8 (Łączność i komunikacja).

(akta kontroli str. 133-134)

W dniu 6 maja 2025 r. policjanci z IV Komisariatu Policji w Kielcach w trakcie służby obchodowej z gronem pedagogicznym poruszyli tematykę dotyczącą obronności, działań mających na celu ochronę dzieci i młodzieży szkolnej przed możliwymi do przewidzenia zagrożeniami związanymi z wybuchem konfliktu zbrojnego.

(akta kontroli str. 140)

W dniu 7 czerwca 2025 r. siedem nauczycielek uczestniczyło w zajęciach zorganizowanych przez 10 Świątokrzyską Brygadę Obrony Terytorialnej (ŚBOT) w ramach kampanii *Trenuj z wojskiem*. W dniu 26 listopada 2025 r. ŚBOT przeprowadziła dla 24 nauczycieli i pracowników szkolenie informacyjne w zakresie bezpiecznego zachowania w sytuacjach zagrożenia. Jak wyjaśnił Dyrektor (także w odniesieniu do szkolenia z 8 grudnia 2025 r. o którym mowa w obszarze 1. punkcie 2 niniejszego wystąpienia pokontrolnego) *dobór uczestników wynikał z konieczności zapewnienia*

ciągłej pracy placówki, objęcia szkoleniem przedstawicieli wszystkich grup zawodowych oraz pełniących przez nich funkcji związanych z bezpieczeństwem uczniów.

(akta kontroli str. 142-143, 209-213)

Zespół brał udział w ćwiczeniach obronnych w ramach Wojewódzkiego Ćwiczenia Obronnego Gołoborze-25 zakresie przygotowania *Punktu wydawania tabletek jodku potasu (PWTJP)*³³.

(akta kontroli str. 185-196)

2. W dniach 2 października 2024 r. i 17 października 2025 r. w budynku Zespołu przeprowadzono praktyczne ćwiczenia w zakresie sprawdzenia organizacji i warunków ewakuacji. O zamiarze przeprowadzenia ww. ćwiczeń Dyrektor zawiadomił PSP odpowiednio 24 września 2024 r. i 9 października 2025 r. W ćwiczeniach nie uczestniczyły jednostki PSP, nadzorował je (szkolny) inspektor ochrony przeciwpożarowej. Uczniowie, dzieci przedszkolne i pracownicy opuścili Zespół i zgromadzili się w wyznaczonym miejscu ewakuacyjnym po odpowiednio ok. 10 minutach i ponad 12 minutach od ogłoszenia alarmu (dotyczyło to odpowiednio 680 i 781 osób). Z czynności tych inspektor ochrony przeciwpożarowej sporządził protokoły, z których wynikało, że ewakuacja została przeprowadzona prawidłowo.

(akta kontroli str. 136-139)

Odnosząc się do wniosków z prowadzonych szkoleń i ćwiczeń dla nauczycieli, zajęć i ćwiczeń dla uczniów (z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej, w tym zagrożenia konfliktem zbrojnym) oraz próbnych ewakuacji Dyrektor wyjaśnił: *po przeprowadzonych szkoleniach, zajęciach edukacyjnych oraz próbnych ewakuacjach dokonano bieżącej analizy ich przebiegu. Wnioski dotyczyły potrzeby systematycznego przypominania procedur bezpieczeństwa, dostosowania treści do wieku uczniów oraz usprawnienia komunikacji w sytuacjach zagrożenia. Wnioski te obejmowały również zagrożenia o charakterze nadzwyczajnym, w tym związane z konfliktem zbrojnym i zostały uwzględnione w dalszej organizacji pracy szkoły. Ponadto wyjaśnił, że opracowany w roku szkolnym 2021/2022 scenariusz próbnej ewakuacji został częściowo wykorzystany w późniejszych ćwiczeniach w ramach doskonalenia procedur reagowania. Dzięki temu w kolejnych latach pracownicy mogli przećwiczyć działania w warunkach symulacji zdarzenia oraz zweryfikować skuteczność środków alarmowych i komunikacyjnych.*

(akta kontroli str. 209-213, 236-241)

Dyrektor ocenił, że szkoła jest dobrze przygotowana do funkcjonowania w sytuacjach zagrożeń mogących wyniknąć z ewentualnego konfliktu zbrojnego, takich jak atak powietrzny, zagrożenie dronami czy inne działania o charakterze kryzysowym. Przeprowadzone w ostatnim czasie szkolenia, instruktaże oraz konsultacje ze służbami pozwalają stwierdzić, że zarówno procedury, jak i praktyczne przygotowanie pracowników stoją na wysokim poziomie. W jego ocenie szkoła posiada jasne, aktualne i odpowiednio dostosowane procedury działania na wypadek różnych zagrożeń. Drogi ewakuacyjne, miejsca schronienia i zasady postępowania są znane pracownikom oraz wielokrotnie omawiane. Regularnie przeprowadzane ćwiczenia praktyczne oraz symulacje pomagają utrwalać prawidłowe zachowania. Szkoła dba o systematyczne aktualizowanie wytycznych oraz o dobrą organizację działań związanych z bezpieczeństwem. Ponadto Dyrektor uważa, że jest dobrze przygotowany zarówno pod względem merytorycznym, jak i praktycznym. Uczestniczył bowiem w odpowiednich szkoleniach. Wiedza ta jest ciągle pogłębianą dzięki

³³ Ćwiczenie obejmowało zorganizowanie PWTJP, zapewnienie systemu powiadamiania obsady Punktu o natychmiastowym stawiennictwie oraz uruchomieniu wydawania TJP.

ćwiczeniom organizowanym w szkole, a także dzięki współpracy z różnymi instytucjami. Czuje się on świadomy procedur i wie, jak postępować w sytuacjach nagłych.

(akta kontroli str. 109-115)

O opinię w ww. zakresie zapytano także czterech nauczycieli³⁴, którzy wskazali m.in., że: wszyscy znają stosowne procedury, przeprowadzane są szkolenia z WOT, Policją i innymi organizacjami. Zarówno nauczyciele jak i uczniowie szkoleni są z zasad udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej. W klasach 1-3 dużą wagę przykładają się do edukacji dzieci w zakresie podstawowych zasad bezpieczeństwa, dostosowanych do ich wieku i możliwości rozwojowych, a treści te są przekazywane w sposób spokojny, bez wzbudzania lęku, z naciskiem na zaufanie do dorosłych i odpowiednie reagowanie w sytuacjach zagrożenia. Zdaniem wszystkich pytanym nauczycieli szkoła jest bardzo dobrze przygotowana (zarówno organizacyjnie, jak i proceduralnie i wychowawczo) na potencjalne zagrożenia wynikające z sytuacji kryzysowych, w tym konfliktu zbrojnego. Także swoje przygotowanie ocenili jako stojące na wysokim poziomie.

(akta kontroli str. 116-123)

3. Od 1 września 2024 r. Dyrektor nie zwracał się do organu prowadzącego lub innych instytucji w wsparcie finansowe w zakresie bezpieczeństwa, gdyż, jak wyjaśnił, działania te były realizowane w ramach posiadanych środków oraz współpracy bieżącej z ww. instytucjami.

W celu zapewnienia dostępu do niezbędnych zasobów tj. zapasów wody pitnej, żywności, udzielania pierwszej pomocy kwalifikowanej, sposobów komunikowania się i uzyskania niezbędnych informacji Dyrektor nie zwracał się do organu ochrony ludności, gdyż jak wyjaśnił nie zaszła taka potrzeba.

(akta kontroli str.96-108, 124-125, 136, 138, 140-143, 207, 209-213, 221, 236-241)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Przeprowadzanie co najmniej raz w półroczu praktycznych ćwiczeń z zakresu *Procedury postępowania w sytuacji konfliktu zbrojnego*.
2. Zaktualizowanie *Procedury postępowania w sytuacji konfliktu zbrojnego* ze szczególnym uwzględnieniem: sporządzenia planu relokacji do miejsc schronienia w Szkole i Przedszkolu;

³⁴ Nauczyciel przedmiotu *Edukacja dla bezpieczeństwa* oraz wychowawcy trzech najmłodszych klas.

wprowadzenia zapisu dotyczącego sygnału alarmowego dla osób z niepełnosprawnościami oraz procedur postępowania z uczniami ze spektrum autyzmu; wprowadzenia sygnału lub/i komunikatu odwołującego alarm; opisanie w sposób szczegółowy ewakuacji.

Uwagi

NIK nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury Świętokrzyskiej Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań. Zgodnie z art. 98 ustawy o NIK, kto nie informuje bądź niezgodnie z prawdą informuje o wykonaniu wniosków pokontrolnych, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w postaci elektronicznej z użyciem kwalifikowanych podpisów elektronicznych.

Kielce, dnia 4 lutego 2026 r.

Kontroler

Specjalista kontroli państwowej

Arkadiusz Pawlik

/podpisano elektronicznie/

Najwyższa Izba Kontroli

Świętokrzyska Delegatura w Kielcach

p.o. Wicedyrektor

Krzysztof Wilkosz

/podpisano elektronicznie/